

Blauwtongsituatie in kaart

Linda van Wuijckhuise: 'Vrijwel heel Zuid- en Midden-Nederland is zwaar blauwtongbesmet'

De eerste resultaten van het tankmelkonderzoek naar de aanwezigheid van afweerstoffen tegen blauwtong zijn bekend. In ruim 81 procent van de monsters zijn veel afweerstoffen aangetoond. GD-dierenarts Linda van Wuijckhuise analyseert en adviseert.

In totaal 8020 melkveehouders hebben tot nu toe gebruikgemaakt van de mogelijkheid om de aanwezigheid van afweerstoffen tegen blauwtong serotype 8 binnen hun veestapel te laten bepalen. De Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) biedt hiervoor sinds half januari een tankmelkonderzoek aan. Tot nu toe zijn van 7461 bedrijven de uitslagen bekend. 'De individuele uitslagen van deze eerste grote groep worden tussen 31 maart en uiterlijk 12 april naar de veehouders verstuurd', vertelt Linda van Wuijckhuise, rundveedierenarts bij de GD en deskundige op het gebied van blauwtong. De GD heeft de resultaten inmiddels geanalyseerd en geeft inzicht in de landelijke situatie. 'In totaal zijn in 6064 monsters, ofwel ruim 81 procent, veel afweerstoffen aangetoond. Dit betekent dat op deze bedrijven meer dan twintig procent van de melkkoeien met blauwtong besmet is geweest', stelt Van Wuijckhuise. 'In 905 monsters zijn weinig afweerstoffen aangetoond, wat wijst op een besmettingsgraad van tussen de

vijf en twintig procent van de koeien. Ten slotte zijn in 492 tankmelkmonsters geen afweerstoffen gevonden, waaruit te concluderen is dat op deze bedrijven minder dan vijf procent van de koeien besmet is geweest met blauwtong.'

Vrije bedrijven in Zeeland

De overzichtskaarten waarop aangegeven staat waar de bedrijven met geen of weinig afweerstoffen zich bevinden, zijn volgens Van Wuijckhuise vanwege privacyredenen niet openbaar. 'Maar ik kan wel vertellen dat er in Limburg nog enkele bedrijven zijn waar weinig afweerstoffen in de tankmelk zijn aangetoond. In Zeeland zijn bij een klein aantal bedrijven zelfs helemaal geen afweerstoffen gevonden. Dat is toch verrassend. Hoe hebben deze veehouders het voor elkaar gekregen om blauwtong buiten de deur te houden? Er is zeer waarschijnlijk op deze bedrijven in het management iets aanwezig waardoor de koeien niet zijn geïnfecteerd met blauwtong. We zouden als GD graag verder onder-

zoek willen doen naar het management op deze bedrijven. Misschien zijn er overeenkomsten.'

De GD heeft inmiddels een grafische weergave gemaakt van het percentage bedrijven met veel afweerstoffen ten opzichte van het totaal aantal deelnemers per postcodegebied (zie figuur 1). 'Hierin is zichtbaar dat vrijwel heel Zuid- en Midden-Nederland zwaar blauwtongbesmet is. Tussen de tachtig en honderd procent van de bedrijven heeft daar veel met blauwtong besmette dieren. Alleen in het uiterste noorden ligt dit percentage tussen de nul en twintig procent. De figuur komt redelijk overeen met de kaart die gebaseerd is op het aantal blauwtongmeldingen bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)', licht Van Wuijckhuise toe. 'Maar ook in het noorden zijn er bedrijven met veel afweerstoffen in de tankmelk, terwijl door de veehouders soms niet opgemerkt is dat ze blauwtong onder de runderen hebben gehad.'

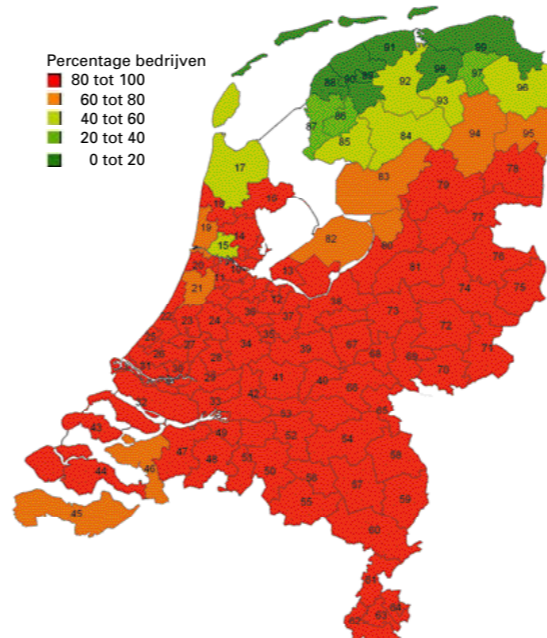
Kalveren vaccineren

De gepresenteerde resultaten vragen om een vervolgadvisie voor veehouders. Van Wuijckhuise is uiterst voorzichtig. 'De emotie rondom de ziekte is groot bij veehouders die er in het afgelopen jaar in ernstige vorm mee te maken hebben gehad. In Nederland hebben we gekozen voor vrijwillige vaccinatie. Het is dus aan

de veehouder, eventueel in overleg met de dierenarts, om een beslissing te nemen over de vaccinatie', aldus Van Wuijckhuise. 'Maar we willen wel informeren over de mogelijkheden en de gevolgen van de verschillende beslissingen.' Jongvee jonger dan een jaar is volgens de GD in veel gevallen niet in aanraking gekomen met het virus omdat het nog niet geboren was of binnen gehuisvest was tijdens de grootste blauwtongpiek

in september en oktober. De GD adviseert bedrijven dan ook alle fokkalveren jonger dan een jaar te laten vaccineren. In het advies rondom vaccinatie van jongvee ouder dan een jaar en de melkkoeien baseert de GD zich op de uitslagen van de tankmelkonderzoeken. 'Op bedrijven waar geen of weinig afweerstoffen gevonden zijn, is het verstandig om alle runderen te vaccineren. In deze veestapels zijn veel dieren die niet met blauwtong in aanraking zijn geweest. Hierdoor gelden ze voor dit jaar als risicodieren. Wanneer deze runderen besmet worden, zijn ze vervolgens weer een virusbron voor knutten die de infectie verder kunnen verspreiden. Veehouders in het noorden van het land waarvan de koeien dit jaar niet in aanraking zijn gekomen met blauwtong, zijn zich mogelijk veel minder bewust van de gevolgen die blauwtong met zich meebrengt. Hierdoor overwegen deze bedrijven misschien niet te enten, terwijl het juist van belang is dat de dieren er wel geënt worden. Veehouders van wie de koeien dit jaar wel geïnfecteerd zijn geweest met blauwtong, willen veelal wel enten omdat ze bekend zijn met de gevolgen. Degenen die het hardst roepen, kunnen vaccinatie het minst nodig hebben vanwege een groot percentage geïnfecteerde dieren. Herkauwers die blauwtong hebben gehad, krijgen per serotype het namelijk niet nog eens. De gevaren-

Figuur 1 – Weergave van het percentage bedrijven met veel afweerstoffen in de tankmelk ingedeeld per postcodegebied

zone voor dit jaar ligt daarom vooral in het noorden.'

De GD adviseert veehouders bij wie in het onderzoek veel afweerstoffen in de tankmelk aan het licht komen, een beperkte of uitgebreide steekproef op basis van bloedmonsters te nemen. 'Heeft bij het uitgebreide bloedonderzoek van maximaal vijftien dieren, afhankelijk van de omvang van het koppel, in totaal minimaal tachtig procent afweerstoffen tegen blauwtong, dan is de veestapel voldoende beschermd en is vaccinatie niet noodzakelijk', stelt Linda van Wuijckhuise.

In België is voor verplichte vaccinatie van alle schapen en runderen gekozen. Andere omliggende landen beraden zich nog op vrijwilligheid of verplichting.

Vergoedingen vaccinatie

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft zes miljoen doses blauwtongvaccin besteld bij Intervet. De levering van de eerste miljoen staat gepland in mei, de volgende miljoen in juni en de rest vanaf juli. Schapen hoeven slechts één keer geënt te worden. Voor runderen is in het eerste jaar een dubbele vaccinatie nodig met een interval van drie weken. Daarna voldeet waarschijnlijk een jaarlijkse eenmalige vaccinatie bij zowel schapen als runderen. De productie van het vaccin verloopt volgens Intervet zoals gepland. 'Zoals wij kunnen inschatten, kunnen hierdoor alle herkauwers geënt zijn voordat de grote blauwtongpiek in september en oktober aanbreekt', stelt Van Wuijckhuise. 'Tot die tijd is het een kwestie van het vaccin zo efficiënt mogelijk inzetten. Het ministerie is eigenaar en spreekt de komende weken met belangenbehartigers over de inzet van de eerste vaccins.'

Volgens een woordvoerder van het ministerie is het vaccin gekocht met geld uit het Diergezondheidsfonds en worden de kosten hiervan voor honderd procent door de Europese Unie (EU) vergoed. De EU vergoedt ook vijftig procent van de toedieningskosten met een maximum van twee euro per rund. De andere vijftig procent met tevens een plafond van twee euro wordt gefinancierd vanuit het Diergezondheidsfonds. Kost de dubbele vaccinatie meer dan vier euro, dan is dit voor rekening van de veehouder.

Florus Pellikaan